

T604

M

3

CEĻI

RAKSTU KRĀJUMS

XIV

Literātūras zinātne Vēsture
Lingvistika Folklorā

LUNDĀ

1969

RAMAVE

KÄRLIS DRAVIŅŠ

JAUNVĀRDS VIEDUOKLIS

Dr. Kārlis Kasparsons kādā vēstulē šo rindu autoram tika aizrādījis, ka vārdu *veduoklis* mūsu valodā pats pirmais esot sācis lietot Dr. Miķelis Valters. Aptaujājoties pašam M. Valteram, kas toreiz dzīvoja Parīzē, pēdējais laipni atbildēja (1947. gada 6. jūlijā):¹

... Jūsu jautājumi mani ļoti pagodina un es labprāt gribētu Jums dot attiecīgos paskaidrojumus. Diemžēl nevaru īsti noteikti Jums sacīt, kā bijis ar vārdu *veduoklis*. Es piesavinātos cita īpašumu, ja gribētu noteikti apgalvot, ka tas vārds būtu nācis vispirms, oriģinālā, no manas spalvas. Laikam būs viens no tiem vārdiem, kas it kā no gaisa nokrīt reizē uz vairākām galvām resp. spalvām. Ko citu es drīkstētu teikt? ...

M. Valtera sniegtā informācija ir visai interesants dokumentējums tam, kā pēc daudziem gadiem viens vai otrs autors pats vairs nav drošs, vai kāds zināms jaunvārds ir tieši viņa darināts. Toties, pazīstot K. Kasparsona lielo interesi par valodniecības jautājumiem un viņa lingvista izglītību,² būtu jāspriež, ka viņš nevar būt kļūdījies. Tomēr arī šinī gadījumā K. Kasparsona liecība nevar būt nekāda drošā garantija: jaunvārdu *veduoklis* viņš gan pašu pirmo reizi varēja sastapt kādā M. Valtera rakstā — bet pēdējais pats to varēja būt dzirdējis no kādas citas personas vai arī, varbūt, uzgājis kāda cita autora rakstā, kas K. Kasparsonam ir palicis nezināms.

DIE NEUBILDUNG VIEDUOKLIS

Auf Grund einer Mitteilung von Dr. K. Kasparsons hat der Verf. Dr. M. Walters um Auskunft gebeten, ob er die Neubildung *veduoklis* 'Standpunkt, Gesichtspunkt' geschaffen habe. Er konnte keine bestimmte Antwort geben; die Frage bleibt offen.

-
- 1 Sekojošā vēstules izrakstā ortogrāfija nedaudz modernizēta.
 - 2 Tartu universitātē piecus gadus studējis valodniecību, nobeidzis kursu un izturējis gala pārbaudījumu pirmo pusi, bet tad saslīmīis; vēlāk beidzis dabzinātņu un arī medicīnas fakultāti (paša K. Kasparsona apstiprinātas ziņas 1955. g. 19. dec. vēstulē šo rindu autoram).